

TRUNG TÂM PHÁT TRIỂN VÀ HỘI NHẬP
Center for Development and Integration

BÁO CÁO 2016

Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI)

Tầng 16, số 169 Nguyễn Ngọc Vũ, quận Cầu Giấy, Hà Nội

Tel: +84 4 3538 0100 | Fax: +84 4 3537 7479

www.cd vietnam.org

MỤC LỤC

Lời nói đầu	3
Bản đồ dự án	4
Báo cáo CDI 2016	
I. Giới thiệu về CDI	5
II. Các thành tựu của CDI năm 2016	6
A. Chủ đề Quyền Lao động	6
B. Chủ đề Quản trị tốt	8
C. Chủ đề Phát triển toàn diện	10
III. Các dự án tiêu biểu năm 2016	12
A. Chủ đề Quyền Lao động	12
B. Chủ đề Quản trị tốt	15
C. Chủ đề Phát triển toàn diện	19
IV. Các hoạt động phát triển của tổ chức CDI năm 2016	22

LỜI NÓI ĐẦU

Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI) là một tổ chức phi chính phủ (NGO) hoạt động vì sự phát triển bền vững, công bằng. Từ đầu những năm 90 của thế kỷ 20, Việt Nam áp dụng mô hình kinh tế thị trường nhằm thúc đẩy nền kinh tế phát triển, nhờ đó GDP và GDP bình quân đầu người tăng lên nhanh chóng. Tỷ lệ người sống dưới mức nghèo khổ giảm mạnh, hiện nay Việt Nam được xếp loại là một quốc gia có thu nhập trung bình. Tăng trưởng kinh tế mang lại nhiều cơ hội cải thiện mức sống cho nhiều người, nhưng không phải ai cũng có thể hưởng lợi từ sự phát triển này. Nhiều nơi trên thế giới, cả ở những nước phát triển và những nước có nền kinh tế mới nổi, nhiều thập kỷ qua ghi nhận sự gia tăng khoảng cách giàu nghèo và chênh lệch về thu nhập giữa các nhóm dân cư. Cửa cải đang tập trung vào tay một số ít người, trong khi những người ở tầng lớp xã hội thấp hơn đang phải đấu tranh cực khổ để kiếm sống.

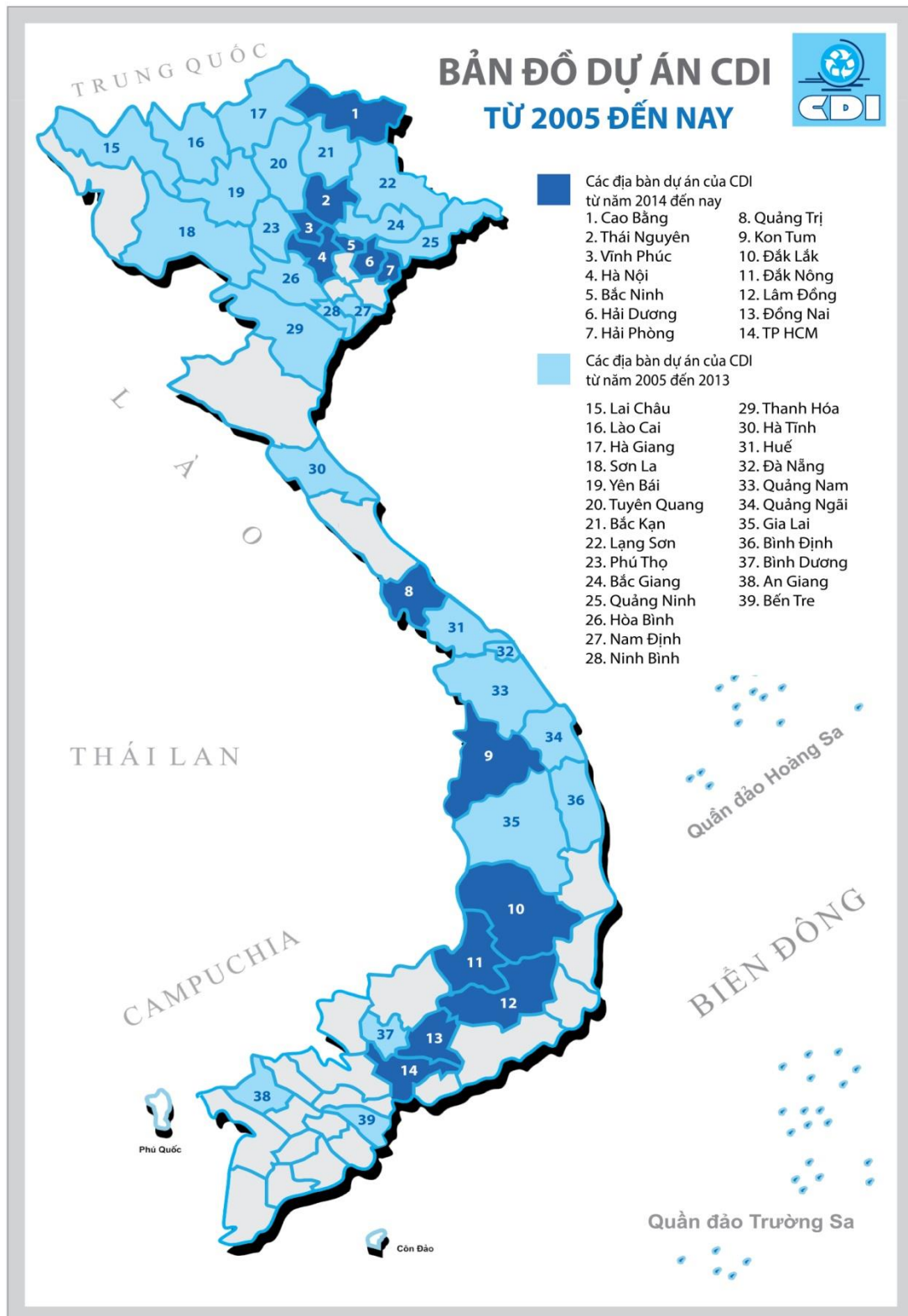
Ở Việt Nam, những người ở tầng lớp xã hội thấp hơn chủ yếu nằm ở các vùng nông thôn, nơi có nhiều nông dân sản xuất quy mô nhỏ, đa số họ là người dân tộc thiểu số, thiếu nguồn lực tài chính, thiếu kiến thức cần thiết để tham gia phát triển thị trường cho sản phẩm của họ. Thông thường, giá bán tại vườn thấp hơn rất nhiều so với giá bán từ các thương lái. Ngoài ra, ở những khu vực nông thôn, phân cấp quản lý còn nhiều hạn chế do cán bộ chính quyền và các đại biểu dân cử còn thiếu năng lực để đảm nhận trách nhiệm - nhất là ở cấp huyện, xã- đây cũng là rào cản hạn chế khả năng phát triển của những người nông dân sản xuất quy mô nhỏ. Những khu vực này cũng là nơi hàng loạt các nhà máy mọc lên, nhất là các nhà máy của các công ty nước ngoài thuộc các ngành điện tử, quần áo, may mặc. Đa số công nhân làm việc cho các nhà máy này di cư từ các vùng nông thôn, tìm về các thành phố tìm việc, nơi mà môi trường sống và làm việc đều khá xa lạ với họ. Thiếu kiến thức, hiểu biết về quyền của mình (quyền công dân và quyền người lao động), đã khiến cho nhiều người trong số họ không biết tận dụng hết những cơ hội mà đáng ra họ được hưởng khi di cư đến nơi ở mới.

Chính quyền các cấp đều đã nhận thức được những vấn đề và nhu cầu này, nhưng chưa thể đáp ứng do hạn chế về nguồn lực. Các tổ chức phi chính phủ như CDI, với sự hỗ trợ từ các tổ chức phi chính phủ quốc tế, từ chính phủ các nước, đang nỗ lực hoạt động để dần thu hẹp những khoảng cách còn tồn tại. Các chủ đề nêu trên cũng chính là những mảng hoạt động ưu tiên của CDI, phần lớn trong số những chủ đề này được CDI theo đuổi kể từ khi thành lập đến nay.

Danh sách các dự án năm 2016 dưới đây bao gồm những dự án đã được triển khai, hoặc đang tiếp tục được thực hiện thể hiện phần nào phạm vi hoạt động của CDI.

Xin gửi lời cảm ơn đặc biệt tới các nhân viên đầy năng lực và cam kết của CDI, những người đã giúp thực hiện, quản lý các dự án; tới các nhà tài trợ, các tổ chức phi chính phủ quốc tế, chính phủ các nước, những người có tầm nhìn xa và cam kết với các dự án phát triển đã hỗ trợ CDI triển khai các dự án này. Chúng tôi cũng xin gửi lời cảm ơn tới các cơ quan chính phủ, các cơ quan dân cử các cấp đã tham gia hỗ trợ trực tiếp hoặc thể hiện sự ủng hộ dành cho các dự án của chúng tôi.

BẢN ĐỒ DỰ ÁN

I. GIỚI THIỆU VỀ CDI

Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI) là một tổ chức Phi chính phủ, Phi lợi nhuận của Việt Nam hoạt động vì quyền của các nhóm yếu thế để xây dựng một xã hội công bằng, đoàn kết và phát triển bền vững.

Tầm nhìn

Trung tâm Phát triển và Hội nhập hướng tới thúc đẩy phát triển kinh tế xã hội, quản trị nhà nước tốt để tạo dựng một xã hội mà ở đó người nghèo, phụ nữ, nam giới, trẻ em gái và trẻ em trai được tôn trọng và đối xử công bằng trong bối cảnh hội nhập kinh tế nhanh chóng ở Việt Nam và Châu Á.

Sứ mệnh

Góp phần thu hẹp các khoảng cách xã hội và tìm giải pháp cho những vấn đề nổi cộm của xã hội thông qua các hoạt động hỗ trợ, vận động chính sách và xây dựng năng lực.

Mục tiêu (2015 – 2020)

Là một tổ chức xã hội dân sự có năng lực và uy tín hướng tới sự phát triển công bằng, bền vững và chia sẻ sự thịnh vượng chung thông qua hoạt động thúc đẩy và đảm bảo quyền của các nhóm yếu thế.

Các chương trình ưu tiên

- * Quản trị tốt
- * Quyền Lao động
- * Phát triển toàn diện

Giá trị

- **B**uilding trust - Xây dựng niềm tin
- **R**espect - Tôn trọng
- **I**ntegration - Hòa nhập
- **D**edication - Cống hiến
- **G**rowth - Phát triển
- **E**quity - Công bằng

Các mục tiêu phát triển

- Củng cố khả năng giải trình và tính minh bạch thông qua việc tạo điều kiện cho người dân và xã hội tham gia vào việc xây dựng và giám sát chính sách
- Giúp cho các nhóm yếu thế được hưởng lợi nhiều hơn từ sự phát triển thông qua nghiên cứu, nâng cao năng lực, xây dựng chính sách, tạo ra các cơ hội

Các nhóm mục tiêu

- Lao động di cư
- Phụ nữ và trẻ em gái
- Nông dân nhỏ
- Thanh niên
- Các nhóm dân tộc thiểu số

Cách thức can thiệp

- Nghiên cứu tìm ra bằng chứng
- Nâng cao năng lực
- Xây dựng chính sách
- Hỗ trợ tạo cơ hội
- Liên kết gây ảnh hưởng

Nhà tài trợ (2016)

1. Oxfam tại Việt Nam: chủ đề Quyền lao động, Quản trị tốt
2. Phái đoàn Liên minh châu Âu tại Việt Nam (EC): chủ đề Quản trị tốt
3. Cơ quan Viện trợ Ireland (Irish Aid) - Đại sứ quán Ireland tại Việt Nam: chủ đề Phát triển toàn diện
4. Quỹ châu Á (TAF): chủ đề Quyền lao động
5. Tổ chức Batik quốc tế: chủ đề Quyền lao động
6. Cơ quan Hợp tác Quốc tế Hàn Quốc (KOICA): chủ đề Phát triển toàn diện

II. CÁC THÀNH TỰU CỦA CDI NĂM 2016

A. Chủ đề Quyền Lao động

Kể từ khi thành lập, chủ đề Quyền Lao động là một trong những lĩnh vực chương trình ưu tiên của Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI).

Với cách tiếp cận dựa trên quyền con người, các can thiệp chính của chủ đề Quyền lao động bao gồm: tổ chức người lao động, xây dựng năng lực và mạng lưới, cung cấp thông tin và hỗ trợ tư vấn (trực tiếp và trực tuyến - online/ offline), tăng cường đối thoại đa bên, nghiên cứu, vận động chính sách, tổ chức các hoạt động truyền thông và chiến dịch, liên kết các mạng lưới cấp quốc gia và khu vực... Hiện nay, CDI là thành viên tích cực của Mạng lưới Hành động vì lao động di cư Việt Nam (M.net) và Mạng lưới Châu Á bảo vệ quyền của các nạn nhân bị ảnh hưởng bởi bệnh nghề nghiệp và môi trường (ANROEV) và Mạng lưới di cư khu vực Mekong (MMN).

Đối tượng hưởng lợi: Người lao động khu vực chính thức và phi chính thức, đặc biệt là lao động di cư và lao động nữ

Các ưu tiên:

- Cải thiện điều kiện sống và làm việc của lao động nhập cư (tập trung vào ngành điện tử và may mặc) trong các KCN và đô thị thông qua việc tổ chức, tăng cường năng lực và xây dựng mạng lưới;
- Thúc đẩy các chính sách tốt hơn cho người lao động về công việc cũng như an sinh xã hội thông qua nghiên cứu, vận động và xây dựng mạng lưới;
- Tham gia vào các nghiên cứu / chiến dịch để thúc đẩy các quyền và cải thiện việc tiếp cận thông tin và hỗ trợ pháp lý cho người di cư ra nước ngoài;
- Tham gia tích cực vào các diễn đàn lao động ở cấp quốc gia và quốc tế.

Các hoạt động chính

- Tổ chức và xây dựng các nhóm công nhân
- Nâng cao năng lực cho các đối tác và công nhân địa phương (phát triển tài liệu truyền thông - tờ rơi, sổ tay, hướng dẫn...; các khoá đào tạo, chiến dịch, sự kiện ...)
- Tư vấn pháp luật và cung cấp thông tin trực tuyến
 - Trang web: www.laodongxanh.net
 - Trang Facebook: Diễn đàn pháp luật dành cho người lao động
 - Đường dây nóng: 0977 651 884
- Hỗ trợ pháp lý và tư vấn di động tại nơi làm nhà máy và ngoài nhà máy
- Đối thoại đa bên về các vấn đề lao động ở cấp địa phương và cấp quốc gia
- Nghiên cứu, khảo sát
- Vận động chính sách

Thành tựu đạt được trong năm 2016:

- **15 câu lạc bộ/nhóm công nhân** tại Hải Dương đã được thành lập và duy trì sinh hoạt đều đặn 4 – 6 tuần/ lần, với hơn **400 thành viên (70% trong số đó là nữ)**
- Trong năm 2016, tại Hải Dương đã có tổng số có **852 câu hỏi và đề xuất** đã được đưa ra bởi công nhân - thành viên các nhóm, trong đó 730 câu hỏi đưa ra thông qua **146 buổi sinh hoạt** câu lạc bộ, 67 câu hỏi thông qua 4 buổi tư vấn pháp lý lưu động, 25 câu hỏi thông qua 2 cuộc Đối thoại các bên liên quan và 30 câu hỏi thông qua các sự kiện khác có sự tham gia của công nhân nhập cư như đánh giá cuối kỳ, hội thảo hay các cuộc khảo sát....).
- Trong số đó, **23 đề xuất/kiến nghị** của công nhân nhập cư đã được gửi đến các bên liên quan thông qua các buổi sinh hoạt CLB, Đối thoại các bên liên quan, Tư vấn pháp lý lưu động, Hội thảo cấp tỉnh và cấp Quốc gia. Trong đó 10 khuyến nghị liên quan đến điều kiện làm việc trong nhà máy, 13 kiến nghị liên quan đến điều kiện sống của công nhân tại các khu nhà trọ.
- Tính đến hết năm 2016, website laodongxanh.net đã có tổng lượt truy cập là **384.352 lượt**, trung bình là 1000 lượt truy cập/ tháng. Fanpage Diễn đàn Pháp luật dành cho người lao động đã có **3560 likes** và post có số lượng người tiếp cận nhiều nhất là 5000 tiếp cận/ post.
- Hội thảo “Lao động di cư và An sinh xã hội” - Hội thảo thường niên mạng lưới M.net được tổ chức với **140 đại biểu tham dự**, cung cấp một cái nhìn tổng thể ở Việt Nam và khu vực của về nhiều khía cạnh liên quan đến người lao động di cư
- Nghiên cứu đầu kỳ dự án giúp cung cấp những mô tả và phân tích các vấn đề hiện trạng trước khi dự án can thiệp và giúp xác định khung logic cũng như mục tiêu dự án được thực hiện với **400 phiếu phỏng vấn** định lượng người dân tại xã Hải Bối, **10 thảo luận nhóm**, **8 phỏng vấn sâu** giữa lãnh đạo và người dân huyện Đông Anh.
- Giao diện mới của website laodongxanh.net được ra mắt chính thức vào cuối tháng 12 năm 2016 bổ sung thông tin về di cư an toàn và cơ hội làm việc cho lao động ngoài nước với khoảng **20.000 lượt view/1 tháng**)
- Thực hiện khảo sát online: “*Tiếng nói người lao động và câu chuyện phía sau những giờ làm thêm*” trên website laodongxanh.net với **508 phiếu khảo sát/3 ngày**
- Tư vấn miễn phí trên Website và Facebook với sự hỗ trợ của cộng tác viên (nhận và trả lời **27 câu/1 tháng** về các nội dung liên quan đến người lao động ngoài nước)

B. Chủ đề Quản trị tốt

CDI có trên 8 năm kinh nghiệm làm việc trong lĩnh vực lập kế hoạch có sự tham gia, minh bạch ngân sách, trách nhiệm giải trình và sự tham gia của người dân tại Việt Nam.

CDI chịu trách nhiệm thực hiện Khảo sát Ngân sách mở tại Việt Nam 2 năm 1 lần và theo dõi công khai ngân sách trực tuyến hàng tháng tại Việt Nam. Việc tham gia mạng lưới quốc tế về minh bạch ngân sách cho CDI nhiều cơ hội trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm và nâng cao năng lực về minh bạch ngân sách và trách nhiệm giải trình, đặc biệt là với công cụ ngân sách công dân.

CDI hiện là tổ chức điều phối của Liên minh Minh bạch Ngân sách của các tổ chức xã hội dân sự tại Việt Nam, thực hiện việc vận động chính sách cho Luật Ngân sách sửa đổi hướng tới Minh bạch, Trách nhiệm giải trình và Sự tham gia của người dân. CDI cũng là một thành viên tích cực của nhóm tổ chức xã hội dân sự vận động chính sách để Chính phủ Việt Nam tham gia vào sáng kiến Đối tác Chính phủ mở.

Các hoạt động chính:

- Tiến hành và tập huấn kiểm toán xã hội, giám sát ngân sách, ngân sách có sự tham gia và lập kế hoạch
- Tăng cường sự tham gia và tiếng nói của người dân trong quá trình phát triển
- Giúp xây dựng năng lực cho các đối tác địa phương và các tổ chức địa phương, các bên liên quan

Thành tựu đạt được trong năm 2016:

- Triển khai “Tham vấn nhu cầu thông tin về Ngân sách trung ương và Ngân sách địa phương” tại Quảng Trị, và Hòa Bình và tham vấn các bên liên quan khác.
- Tọa đàm “Công khai minh bạch NSNN” (phối hợp với RED Communication) với **74 đại biểu** tham dự. Hội thảo “Xây dựng các sáng kiến thúc đẩy công khai minh bạch NSNN” ngày 10/2/2017, thu hút sự tham gia của hơn **50 đại biểu**, trong đó có tới **hơn 1/2 số đại biểu là các nhà báo** đến từ các cơ quan báo chí uy tín..
- Xây dựng tài liệu, tư liệu: Xây dựng 2 video clip về (i) hiểu biết chung về NSNN và (ii) Quản lý NSNN và vai trò của người dân trong quản lý NSNN; xây dựng cuốn tài liệu “100 câu hỏi-đáp về NSNN”. Tài liệu này sẽ được phát cho các tổ chức thành viên BTAP, các tổ chức CSOs và sử dụng trong các buổi sinh hoạt/ tập huấn cấp cộng đồng.
- Phối hợp với Học viện tài chính tổ chức Cuộc thi “SB 2016: Góc nhìn sinh viên”. Trải qua 3 vòng thi sôi động, kịch tính và đầy bất ngờ, các đội thi đã có cơ hội được trải nghiệm thực tế, chủ động tìm hiểu những vấn đề về CKMN NSNN, cũng như được trang bị những kiến thức kỹ năng hữu ích từ những chuyên gia về tài chính công.
- Website www.ngansachvietnam.net: từ tháng 4/2016-3/2017 có khoảng 80 bài đăng; Số view của page ngân sách khoảng 30000 lượt (năm 2016); Fanpage Ngân sách Việt Nam hiện có 2,217 người thích và follow; post có lượt reach cao nhất đạt 1.200 lượt reach; tổng số 497 reactions

C. Chủ đề Phát triển toàn diện

Nông dân sản xuất nhỏ, phụ nữ, trẻ em là những thành phần dễ bị tác động bởi các chính sách hội nhập và toàn cầu hóa của nhà nước. Với mong muốn xây dựng một xã hội công bằng, mọi người đều được tham gia đóng góp và hưởng lợi cho sự phát triển, Trung tâm Phát triển và Hội nhập đã có những hoạt động hướng đến thúc đẩy quá trình tăng quyền năng cho nhóm người dễ bị tổn thương để họ có cơ hội tham gia trong quá trình phát triển.

Với cách tiếp cận hướng đến Phát triển toàn diện, các hoạt động CDI can thiệp như khuyến khích trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp nhỏ và vừa, hướng đến thương mại công bằng cho mọi người trong chuỗi giá trị sản xuất hàng hóa. Đảm bảo công bằng, bình đẳng về các cơ hội tiếp cận với thị trường, tài nguyên và môi trường pháp lý cho các nhóm yếu thế trong xã hội.

Nhóm mục tiêu:

Nông dân, các nhóm nông dân sản xuất nhỏ, người nghèo, người dân tộc thiểu số, thanh niên, phụ nữ và trẻ em bị thiệt thòi, doanh nghiệp vừa và nhỏ

Các ưu tiên:

- Cải thiện sinh kế cho người nông dân, người nghèo, người dân tộc thiểu số
- Thành lập doanh nghiệp hỗ trợ và khuyến khích CSR đảm bảo sự phát triển bền vững cho xã hội và môi trường.
- Tăng cường sản xuất nông nghiệp bền vững
- Khuyến khích các sáng kiến trong việc sản xuất và tiêu dùng bền vững

Các hoạt động chính:

- Thành lập các nhóm nông dân/ hợp tác xã về một số ngành công nghiệp như cà phê, chè, tiêu ...
- Đào tạo các tiêu chuẩn quốc tế về thực phẩm nông nghiệp nhằm đạt chất lượng cao hơn để đáp ứng nhu cầu của thị trường toàn cầu
- Kết nối các đối tác để thu hút đầu tư vào nông nghiệp, hỗ trợ các sáng kiến nâng cao nhận thức của cộng đồng và người tiêu dùng về các sản phẩm được chứng nhận như chứng nhận chất hữu cơ, Fairtrade
- Vận động chính sách: tổ chức các cuộc nghiên cứu, hội thảo, diễn đàn làm việc về chính sách tạo điều kiện tốt hơn và công bằng hơn cho nông dân, người nghèo, người thiểu số tiếp cận chính sách nông nghiệp nhằm tăng trưởng công bằng và hòa nhập.

Thành tựu đạt được trong năm 2016:

- Hợp tác xã sản xuất thương mại dịch vụ cà phê và nông sản thương mại công bằng Cầu Đất Xuân Trường được thành lập, HTX được nâng cao năng lực tổ chức sản xuất, sản xuất cà phê sạch đạt tiêu chuẩn quốc tế. HTX Cầu Đất là đơn vị duy nhất được chứng nhận sản xuất cà phê Thương mại công bằng cho sản phẩm cà phê Arabica tại Việt Nam.
- Tận dụng lợi thế không chỉ là nơi sản xuất được dòng cà phê Arabica nổi tiếng thế giới mà còn là địa phương có phong cảnh đẹp, nằm ngoại thành của thành phố du lịch Đà Lạt, có tiềm năng phát triển du lịch sinh thái gắn liền với sản xuất, giới thiệu sản phẩm cà phê. Đã có những đoàn khách đầu tiên được trải nghiệm về văn hóa cà phê và cuộc sống nơi đây, góp phần cải thiện thu nhập cho người dân.
- Áp dụng công nghệ tưới nước tiết kiệm là một trong những giải pháp quan trọng mà dự án đã thực hiện tại các vùng cà phê trọng điểm. 5 mô hình tưới nước tiết kiệm được triển khai tại các huyện Krông Pak, Krông Năng, EaH'leo tỉnh Đắk Lắk, và huyện Đắk Mil, tỉnh Đắk Nông bước đầu đã cho thấy hiệu quả rõ rệt tiết kiệm công lao động, hiệu suất sử dụng nước... Trong năm 2016 dự án cũng đã phối hợp với các đối tác địa phương (Sở Khoa học công nghệ, liên minh HTX tỉnh Đắk Lắk) chuyển giao công nghệ xử lý vỏ cà phê làm phân vi sinh thông qua 2 lớp tập huấn cho 60 người tham dự tại các huyện Cư M'gar, Krông Buk, Ea H'leo tỉnh Đắk Lắk, gồm cả các hộ là người dân tộc thiểu số.
- Dự án đã nâng cao năng lực về các chủ đề Lập kế hoạch sản xuất kinh doanh, nghiệp vụ kế toán hợp tác xã, xây dựng và phát triển thương hiệu cho các HTX, đồng thời quảng bá và xúc tiến thương mại sản phẩm cà phê của các HTX cũng được thực hiện thông qua các sự kiện, chiến dịch, hội chợ nhằm phổ biến, nâng cao nhận thức người tiêu dùng về cà phê sạch đạt tiêu chuẩn quốc tế về sản xuất bền vững.

III. CÁC DỰ ÁN TIÊU BIỂU NĂM 2016

A. Chủ đề Quyền Lao động

1. Dự án “Hòa nhập kinh tế - xã hội của lao động nữ tại các khu công nghiệp vùng ven đô ở Việt Nam”

Nhà tài trợ: Oxfam, CCFD và AFD

Thời gian triển khai: 2014-2016

Địa bàn: Hải Dương

Tổng ngân sách: 173.511 Euro

Mục tiêu:

Cải thiện điều kiện sống và hòa nhập xã hội của phụ nữ trong khu vực chính thức và phi chính thức ở các khu ven đô tỉnh Hải Dương.

Mục tiêu cụ thể:

- Tạo điều kiện thuận lợi để phụ nữ tại các khu ven đô tỉnh Hải Dương thực hiện quyền của mình trong công việc và cuộc sống;
- Cải thiện chất lượng của các dịch vụ địa phương trong việc hỗ trợ và thông tin về điều kiện sống và quyền lợi cho phụ nữ làm việc trong khu vực chính thức và phi chính thức;
- Tuyên truyền, vận động các bên liên quan (doanh nghiệp, chủ nhà trọ và chính quyền địa phương) cải thiện điều kiện sống cho phụ nữ làm việc tại khu vực ven đô.

2. Dự án “Thúc đẩy sự tham gia của cộng đồng vào quá trình phân tích và giám sát ngân sách y tế tại 1 số xã trên địa bàn huyện Đông Anh, Hà Nội”

Nhà tài trợ: Oxfam

Thời gian triển khai: 12/2016 - 5/2019

Địa bàn: Huyện Đông Anh, Hà Nội

Tổng ngân sách: 207.800 EUR

Đôi nét về dự án: Dự án được thực hiện trên 1 số xã của huyện Đông Anh, Hà Nội do Mạng lưới hành động vì lao động di cư (Mnet) thực hiện. Trong đó, Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI) và Viện Phát triển Sức khỏe Cộng đồng Ánh sáng (LIGHT) là đơn vị đầu mối chính của dự án.

Mục tiêu dự án: thúc đẩy sự tham gia của cộng đồng, đặc biệt là người di cư, trong việc phân tích và giám sát ngân sách tài chính y tế tại 1 số xã huyện Đông Anh, Hà Nội.

Đối tượng hưởng lợi: người di cư, người dân tại địa phương, chính quyền xã, huyện, thành phố, các nhà cung cấp dịch vụ y tế, các tổ chức xã hội, cơ quan truyền thông.

3. Dự án “Quyền của người lao động di cư Việt Nam tại nước ngoài”

Nhà tài trợ: Quỹ châu Á (TAF)

Thời gian triển khai: 2016 – 2018

Tổng ngân sách: 658.625.000 VNĐ

Hợp tác cùng với mạng lưới của các tổ chức xã hội và luật sư quan tâm đến vấn đề lao động, CDI đã xây dựng một nền tảng trực tuyến thông qua cổng thông tin www.laodongxanh.net nhằm cung cấp các thông tin pháp lý và hỗ trợ tư vấn cho lao động di cư trong nước. Tiếp theo đó, từ 5/2016 - 8/2018 CDI tiếp tục hợp tác cùng Quỹ Châu Á để mở rộng trang web này trong dự án mới “Quyền của người lao động di cư Việt Nam tại nước ngoài” nhằm tích hợp các nội dung về di cư an toàn và cơ hội việc làm cho lao động làm việc ngoài nước (gồm cả những người có dự định hoặc đã đi làm tại nước ngoài); đồng thời CDI sẽ duy trì mạng lưới cộng tác của các tổ chức xã hội và luật sư để tiếp tục hỗ trợ và tư vấn cho người lao động, qua đó góp phần nâng cao khả năng tiếp cận thông tin cho lao động di cư ngoài nước trước khi đi và sau khi trở về.

Mục tiêu của dự án:

Mục tiêu tổng thể của dự án là cải thiện bảo hộ Luật lao động cho những lao động di cư người Việt Nam ở về nước.

Quỹ sẽ tiếp tục hỗ trợ CDI trong việc thực hiện chuỗi các dự án liên kết với nhau, sử dụng các phương pháp truyền thông sáng tạo và tiếp cận với các phương tiện truyền thông mới, hướng tới việc đạt được các mục tiêu sau:

- Cải thiện chất lượng và cách tiếp cận các thông tin di cư an toàn cũng như tư vấn cho người lao động di cư
- Tăng cường tái hòa nhập thị trường lao động cho lao động từ nước ngoài trở về
- Hỗ trợ vận động chính sách để nâng cao nhận thức dành cho điều kiện làm việc và các vấn đề mà người lao động di cư gặp phải và hướng tới môi trường pháp lý được nâng cao dành cho lao động di cư ở nước ngoài.

👉 Anh Lương Văn Hùng - trưởng nhóm trách nhiệm, dám nói dám làm

Anh Hùng nhận trách nhiệm trở thành trưởng nhóm của nhóm Sum họp mới được gần 1 năm cho đến khi dự án kết thúc, bởi trưởng nhóm cũ chuyển đi chỗ khác. Bản thân anh Hùng cũng là người mới hoàn toàn, từ quê Sơn La đến Nam Sách, Hải Dương tìm việc.

Thời gian đầu, anh mất gần 2 tháng nộp hồ sơ vào hơn 20 công ty anh mới được nhận vào làm việc ở bộ phận Dệt nhuộm - thuộc công ty Tinh Lợi 2 - KCN Nam Sách, thành phố Hải Dương, tỉnh Hải Dương.

Khi mới nhận nhiệm vụ, anh đã luôn tỏ ra là 1 trưởng nhóm nhiệt tình, có trách nhiệm, ham học hỏi; đồng thời rất quan tâm đến quyền và làm thế nào để có thể đòi hỏi cũng như bảo vệ quyền của người lao động.

Trong quá trình làm trưởng nhóm, anh được tham gia rất nhiều các hoạt động nhằm thay đổi nhận thức và tăng cường năng lực như các buổi tập huấn về kĩ năng điều hành nhóm, tập huấn về kiến thức An toàn vệ sinh lao động trong ngành may mặc, tập huấn về kiến thức Luật lao động và chăm sóc Sức khỏe; Các buổi tư vấn pháp luật lao động dành cho công nhân; các cuộc thi tìm hiểu về Luật Lao động và an sinh xã hội cũng như các cuộc giao lưu thể thao, văn hóa giữa công nhân thuê trọ với người dân địa phương. Trong mọi hoạt động, anh luôn chủ động tìm hiểu thông tin, kiến thức liên quan đến quyền của người lao động như các chính sách liên quan đến Luật Lao động, bảo hiểm xã hội, vấn đề về làm thêm giờ hay thậm chí chế độ thai sản cho lao động nữ. Là một người dễ gần, vui tính, cởi mở, quan tâm đến người khác, nên anh được các thành viên trong nhóm rất tin cậy và tìm đến nhờ tư vấn khi họ gặp vấn đề vướng mắc ở công ty và cả cuộc sống hàng ngày.

Khi tham gia một số buổi sinh hoạt nhóm và được tập huấn về chủ đề trang thiết bị bảo hộ cho công nhân dệt may, anh đã hiểu tầm quan trọng của công tác đảm bảo an toàn vệ sinh lao động trong quá trình sản xuất, vì vậy anh đã rất chủ động trao đổi thông tin, chia sẻ về thực trạng hiện nay ở chính nhà máy nơi anh và rất nhiều thành viên nhóm khác đang làm việc, vấn đề công nhân chưa được phát đầy đủ trang thiết bị bảo hộ lao động. Và sau các buổi tập huấn và sinh hoạt nhóm với các thành viên tại khu nhà trọ, anh đã chủ động đề xuất, yêu cầu công ty cung cấp đầy đủ trang thiết bị bảo hộ lao động cho công nhân, như khẩu trang, bảo vệ tai, găng tay... 1 tháng sau khi đề xuất của anh được gửi lên công ty, công nhân trong xưởng anh làm đã được công ty trang bị đầy đủ trang thiết bị bảo hộ lao động. Anh tự hào chia sẻ với chúng tôi:

“Nhóm của anh đã đưa ra vấn đề sức khỏe nghề nghiệp và đồ bảo hộ lao động cho công nhân trong một cuộc họp với công ty. Trước đây công ty không cung cấp đồ bảo hộ lao động như mặt nạ, bảo vệ tai, găng tay... cho mình. Sau cuộc họp khoảng 1 tháng, công ty đã cung cấp các đồ bảo hộ cần thiết. Vấn đề này không chỉ được đưa ra trong cuộc họp đó mà cả với Liên đoàn Lao động nữa. Kết quả là bây giờ, tất cả công nhân trong xưởng đều được trang bị đồ bảo hộ!”

Ảnh: Anh Hùng (hàng dưới, thứ 2 từ phải sang) và nhóm Sum họp nhận giải nhất trong cuộc thi Kiến thức - tài năng người lao động 2016 tại KCN Nam Sách, Hải Dương

B. Chủ đề Quản trị tốt

1. Dự án “Thúc đẩy công khai, minh bạch và sự tham gia của người dân vào quản lý ngân sách Nhà nước”

Đơn vị tài trợ: Liên minh Châu Âu (EU)

Đơn vị tiếp nhận tài trợ trực tiếp: Oxfam

Các đơn vị thực hiện: Liên minh Minh bạch Ngân sách (BTAP), CDI là đơn vị điều phối; Hội đồng nhân dân tỉnh Quảng Trị và Hội Liên Hiệp Phụ nữ tỉnh Quảng Trị, Hội đồng nhân dân tỉnh Hòa Bình; Hội nông dân tỉnh Hòa Bình

Thời gian triển khai: 3 năm (2015-2018)

Địa bàn triển khai: Quảng Trị, Hòa Bình và cấp trung ương

Tổng ngân sách dự án: 810.000 Euros

Mục tiêu tổng thể của dự án: Góp phần gia tăng tính minh bạch, trách nhiệm giải trình và sự tham gia của người dân vào quản lý ngân sách nhà nước (BTAP) ở Việt Nam nhằm tăng cường hiệu quả các hoạt động phát triển cho người dân thuộc cộng đồng còn thiệt thòi ở các tỉnh Hòa Bình và Quảng Trị

Mục tiêu cụ thể: Trao quyền cho các tổ chức xã hội dân sự, các tổ chức cộng đồng tại hai tỉnh Hòa Bình và Quảng Trị nhằm tác động trực tiếp tới quá trình dự toán ngân sách cho hoạt động các chương trình giảm nghèo và phát triển (bao gồm cả các vấn đề y tế), và tác động gián tiếp đối với các quy định pháp luật và nghị định liên quan

Kết quả 1: Người nghèo, người dân tộc thiểu số và phụ nữ ở địa phương được nâng cao nhận thức về hoạt động thu, chi ngân sách và có thể tác động tới quy trình này trong các chương trình giảm nghèo và phát triển (bao gồm cả các vấn đề về y tế).

Kết quả 2: Nhóm hỗ trợ minh bạch về Ngân sách được tăng cường, mở rộng, kết nạp nhiều thành phần nhằm thúc đẩy và vận động tính minh bạch trong ngân sách, trách nhiệm giải trình và sự tham gia ở cấp Trung ương và địa phương, bao gồm cả trong các nghị định và quy định pháp luật liên quan ở cấp quốc gia.

Kết quả 3: Hội đồng Nhân dân (HĐND) từ cấp xã đến tỉnh hoạt động hiệu quả hơn trong vai trò giám sát các quá trình ngân sách, trách nhiệm giải trình và sự tham gia của người dân

Kết quả 4: UBND từ cấp xã đến cấp tỉnh tạo không gian cho các tổ chức xã hội dân sự, các tổ chức cộng đồng tham gia một cách thiết thực vào quá trình xây dựng ngân sách nhà nước và giám sát ngân sách của các chương trình xóa đói giảm nghèo và phát triển (bao gồm cả y tế).

2. Dự án “Thúc đẩy vai trò của các tổ chức xã hội dân sự trong việc cải thiện dịch vụ công và thúc đẩy công khai minh bạch ngân sách nhà nước”

Nhà tài trợ: UNICEF Việt Nam

Đơn vị thực hiện: Liên minh Minh bạch Ngân sách (BTAP), CDI là đơn vị điều phối

Thời gian: 1/8/2016 - 30/11/2016 - gia hạn đến 20/2/2017

Ngân sách: 36.890 USD

Mục tiêu chung: Nâng cao năng lực cho các CSO và thúc đẩy công khai, minh bạch ngân sách Nhà nước

Các hoạt động chính:

- Tập huấn về quản lý tài chính công cho trẻ em (PF4C)
- Khảo sát nhu cầu thông tin về ngân sách cho các chương trình trẻ em (1 hợp phần trong khảo sát Ngân sách công dân)
- Tổ chức hội thảo VEDCS về minh bạch NSNN và việc phân bổ NSNN cho các chương trình dành cho trẻ em
- Thiết kế các sản phẩm truyền thông về NSNN (2 video clip và 1 sổ tay hỏi đáp)
- Tổ chức đối thoại và cuộc thi cho thanh niên về NSNN

Nhóm nông cốt tại Quảng Trị - “Cái gì thấy sai là mình hỏi!”

Thay đổi từ không đến có - Chị Hồ Thị Nghĩa đã tự tin chất vấn Đại biểu HĐND xã về ngân sách để làm đường bê tông liên thôn chỉ sau một thời gian ngắn tham gia dự án. Trước đây, chị vẫn nghĩ những kiến thức về ngân sách nhà nước tưởng chừng như không liên quan gì đến cuộc sống của mình.

Buổi họp tiếp xúc cử tri hôm đó tại thôn Baze đa số là phụ nữ, đàn ông trong làng đi làm xa cả. Trong cuộc họp, đại biểu HĐND xã trình bày những thông tin về phát triển kinh tế xã hội địa phương, trong đó có nội dung xây dựng đường bê tông liên khu sản xuất qua thôn Baze nghe nói dài khoảng 300m. Nghĩa cũng được mời tham gia cuộc họp này, cùng bà con trong thôn ngồi nghe đại biểu hội đồng đọc báo cáo từ một văn bản được in sẵn. Đợi mãi không thấy đại biểu hội đồng nói về số tiền làm con đường qua làng mình, Nghĩa đã giơ tay xin đặt câu hỏi: «*Đề nghị đại biểu cho biết đoạn đường qua khu sản xuất thôn Baze chi hết bao nhiêu tiền?*»

Với Nghĩa và cả những chị em trong làng, việc đứng lên đặt câu hỏi cho đại biểu HĐND là một sự thay đổi rất lớn. Cho đến giờ, Nghĩa vẫn còn nhớ mãi hôm đó là một ngày cuối tháng 12/2016. Nghĩa chia sẻ: «*Trước đây tiếp xúc cử tri, họ cứ nói mình cứ nghe, rồi họ hỏi “Ai có ý kiến gì không?” Và không ai có ý kiến gì. Dân không hiểu gì và tham gia rồi về...*» Nghĩa cho biết trước đây chị đã vài lần được mời đi họp tiếp xúc cử tri. Cả cuộc họp bà con chỉ ngồi nghe, có lúc cũng thấy vấn đề gì chưa hiểu lắm cũng không dám lên tiếng vì sợ hỏi sai. Khi đại biểu nói đến số tiền làm các công trình trong xã, chị nghĩ tiền này là do nhà nước cho, mà sau này mới hiểu đó là tiền do người dân đóng góp vào ngân sách nhà nước.

Mọi sự thay đổi của Nghĩa bắt đầu từ khi chị được Hội Phụ nữ xã mời tham gia một nhóm các chị em để tìm hiểu về ngân sách nhà nước gọi là nhóm Cộng đồng Baze (Tháng 09/2016). Nghĩa được bầu làm nhóm trưởng và được các chị cử đi tập huấn về Kỹ năng tổ chức sinh hoạt nhóm do hội Phụ nữ huyện Gio Linh giảng dạy.

Từ khi thành lập, nhóm Cộng đồng Baze của Nghĩa tháng nào cũng tổ chức sinh hoạt, trao đổi về các nội dung liên quan đến công khai minh bạch ngân sách. Những lần đầu tổ chức hoạt động cho chị em nhóm của Nghĩa được chị Thủy - cán bộ chương trình của Trung tâm Phát triển và hội nhập (CDI) cùng tham gia hỗ trợ. Nghĩa chia sẻ: «*Em thích nhất buổi sinh hoạt thứ 2 vào tháng 11/2016, chị Thủy vào chia sẻ chủ đề “Người dân liên quan/tham gia gì đến ngân sách nhà nước” Mọi người tham gia tích cực, bản thân em cũng hiểu được người dân đóng góp gì cho ngân sách nhà nước, trước đấy thì mình ko hiểu...*»

Bản thân Nghĩa, sau khi tham gia nhóm cộng đồng, em đã tự tin hơn, sẵn sàng tham gia và đóng góp các ý kiến của mình trong các cuộc họp và còn tham gia giám sát các hoạt động thực hiện trên địa bàn mình như công trình liên thôn Cu Đình - Baze.

Các chị em trong nhóm của Nghĩa cũng thay đổi nhiều từ khi tham gia nhóm : «*Trước đây, ai cũng chỉ biết nhà nước trợ cấp cho người nghèo thôi, mình không biết cứ tưởng là tiền đấy của nhà nước... Các chị em khác cũng hỏi như em, trong các cuộc họp, họ nói cái gì thấy sai sai, thiếu thiếu thì mình hỏi lại... »*

Càng ngày Nghĩa càng thấy các hoạt động của nhóm thiết thực, gắn với cuộc sống của người dân. Nghĩa mong muốn Nhóm cộng đồng Baze sẽ được duy trì lâu dài, vì ngoài việc học được nhiều kiến thức mới, các chị em còn được thường xuyên gặp gỡ và giao lưu với các nhóm khác rất vui. Nghĩa cũng mong những khóa tập huấn sẽ được tổ chức tại xã để Nghĩa và các chị em trong làng có thể tham gia một cách thuận tiện nhất.

Ảnh: Chị Hồ Thị Nghĩa tham gia một buổi sinh hoạt nhóm

“Khó thì khó, nhưng cũng thật vui!”

Tổ chức một cuộc thi dành cho thanh niên với chủ đề Công khai, minh bạch NSNN...là một việc không hề đơn giản.

Chủ đề CKMB NSNN là chủ đề không hấp dẫn, khô khan, khó hiểu đối với đa số các bạn thanh niên. Vì thế vấn đề đặt ra đầu tiên là làm thế nào để thu hút sự quan tâm của các bạn thanh niên với chủ đề này. Giải pháp mà nhóm đưa ra là tổ chức thêm các hoạt động bên lề, từ các chủ đề có vẻ như không liên quan gì đến ngân sách được các bạn thanh niên quan tâm (như âm nhạc, thể thao, thời trang,...), dần dần dẫn dắt các bạn đến với những vấn đề về ngân sách liên quan sát sườn tới các bạn trước (ví dụ tăng học phí, tự chủ tài chính trong các trường công lập,...) rồi mới đến các vấn đề khác về NSNN mà nhờ đó cung cấp cho các bạn những kiến thức đơn giản về NSNN. Ngoài ra, các hoạt động hướng đến thanh niên cần tạo sự thoải mái, tự nguyện thay vì gượng ép, bắt buộc phải tham gia. Các yếu tố khác như giải thưởng, giấy chứng nhận tham gia, cơ hội nghề nghiệp... tuy chỉ là yếu tố phụ nhưng cũng nên được lưu ý nếu muốn thu hút sự tham gia của các bạn thanh niên.

Sau khi thảo luận và trao đổi với câu lạc bộ Tài chính công của Học viện Tài chính, nhóm quyết định hướng tới nhóm đối tượng là sinh viên chuyên ngành kinh tế, tài chính. Nhóm hy vọng rằng chính những bạn thanh niên đã có kiến thức nhất định về Ngân sách nhà nước sẽ là nhân tố giúp thúc đẩy sự quan tâm của các nhóm đối tượng thanh niên khác về chủ đề này. Mặc dù chỉ diễn ra trong thời gian ngắn (từ 28/12/2016 - 13/1/2017), nhưng cuộc thi đã đạt được những kết quả đáng khích lệ. Trang fanpage của cuộc thi đã thu hút hơn **10.000 lượt like và truy cập**. Vòng 1 (Thi trực tuyến) thu hút được hơn **107 thí sinh** tham dự từ các trường đại học lớn như Đại học Ngoại Thương, Đại học Kinh Tế Quốc dân, Đại học Thương Mại, Học viện Hành chính Quốc gia... và Học viện Tài chính.

Hơn **300 sinh viên** đã đến tham dự và cổ vũ cho 4 đội thi đêm Chung kết. Trải qua 3 vòng thi sôi động, kịch tích và đầy bất ngờ, các đội thi đã có cơ hội được trải nghiệm thực tế, chủ động tìm hiểu những vấn đề về CKMN NSNN, cũng như được trang bị những kiến thức kỹ năng hữu ích từ những chuyên gia về tài chính công.

BTC nhận được nhiều phản hồi tích cực từ chính những bạn thí sinh tham dự cuộc thi. Bạn Đào Thị Huế - thành viên nhóm 7 chia sẻ: *“Đây là một cuộc thi thực tế, rất thiết thực đối với sinh viên. Ngoài việc học trên trường, trên lý thuyết thì cuộc thi cho chúng em được trải nghiệm thực tế ngoài xã hội, thuận lợi cho công việc sau này của mình trong lĩnh vực tài chính công”*. Bạn Nguyễn Giang Thanh, một thành viên đến từ nhóm 5 chia sẻ: *“Đây là một cuộc thi mới mang tính thực tiễn cao. Khi đi nhận diện thực tế, đã có những tình huống phát sinh phải giải quyết làm sao để vẫn đi hướng (nhóm đã thảo luận) ban đầu. Qua cuộc thi em thấy mình và các bạn trải nghiệm được khá nhiều. Rất cảm ơn chương trình đã cho chúng em cơ hội tham gia”*.

Có thể nói, sau bước đầu gặp một số khó khăn trong việc lựa chọn và quyết định hình thức, chủ đề, cuộc thi đã thành công tốt đẹp và nhóm thực hiện cuộc thi của Liên minh đã thu lượm được nhiều kinh nghiệm hữu ích khi tổ chức những hoạt động hướng tới thanh niên. Hy vọng rằng trong thời gian tới, với những thành công bước đầu này, BTAP sẽ tiếp tục thành công trong những hoạt động về chủ đề NSNN hướng tới thanh niên.

Ảnh: Ban tổ chức và các đội lọt vào vòng chung kết trong đêm chung kết cuộc thi SB 2016

C. Chủ đề Phát triển toàn diện

1. Dự án “Cải thiện sinh kế cho người nghèo và người dân tộc thiểu số khu vực Tây Nguyên thông qua sản xuất cà phê bền vững và tiếp cận thị trường hướng đến người nghèo”

Nhà tài trợ: Irish Aid

Thời gian triển khai: 2015-2017

Địa bàn: Các tỉnh Tây Nguyên

Tổng ngân sách: 330.000 Euros

Đôi nét về dự án:

Ngành cà phê đang trong bối cảnh cần tái cơ cấu hướng đến một nền nông nghiệp hiệu quả và bền vững. Trong chuỗi giá trị ngành cà phê vẫn còn tình trạng sản xuất thiếu định hướng theo chiến lược, giá trị mang lại cho người nông dân còn thấp so với các công đoạn sơ chế, chế biến, thể hiện sự thiếu công bằng trong phân phối giá trị.

Mục tiêu của dự án:

Để giúp cải thiện sinh kế cho người dân, đặc biệt người dân tộc thiểu số khu vực Tây Nguyên, dự án đã hướng đến các can thiệp:

- Cải thiện sinh kế cho nông dân nghèo, trong đó có cộng đồng người dân tộc thiểu số
- Trang bị cho nhóm các nhà sản xuất quy mô nhỏ (bao gồm người dân tộc thiểu số) các kỹ năng về thỏa ước thương mại tập thể nhằm tăng cường khả năng tiếp cận thị trường và phối hợp với mạng lưới các nhà sản xuất khu vực
- Kết nối và gây ảnh hưởng chính sách để nông dân trồng cà phê đều được hưởng lợi thông qua hoạt động tham vấn và sự tham gia với các cơ chế đối thoại và mô hình các HTX hiệu quả

2. Dự án “Sản xuất cà phê bền vững và tiếp cận thị trường hướng đến người nghèo”

Nhà tài trợ: KOICA

Thời gian triển khai: 2015-2016

Địa bàn: Xã Xuân Trường, Thành phố Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng

Đôi nét về dự án:

Dự án hướng đến cải thiện sinh kế của người nghèo trồng cà phê tại thôn Cầu Đất, xã Xuân Trường, thành phố Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng thông qua sản xuất cà phê bền vững và tiếp cận thị trường hiệu quả.

Mục tiêu của dự án:

- Thiết lập một mô hình doanh nghiệp xã hội tự vững và phát triển cộng đồng cho nông dân sản xuất cà phê thôn Cầu Đất, Đà Lạt, Lâm Đồng.
- Thông qua thúc đẩy thương mại và liên kết thị trường cho những người nông dân nhỏ lẻ, và tăng chất lượng và sản lượng được bán cho nhà mua lớn, cũng như thị trường cho sản phẩm cà phê cho người tiêu dùng thông qua hệ thống phân phối.
- Nhóm nông dân sản xuất được sản phẩm địa phương có thương hiệu. Chất lượng sản xuất cà phê được tăng lên và được cấp chứng nhận Fairtrade/Organic.

Hợp tác xã Minh Toàn Lợi - mô hình xử lý vỏ cà phê bằng men vi sinh

HTX Minh Toàn Lợi thành lập 2012, trụ sở tại xã Ea Puk, huyện Krông Năng, tỉnh Đắk Lắk. Tháng 09/2015, dự án đã hỗ trợ tập huấn về quy trình chứng nhận Fairtrade cho HTX. Với sự hỗ trợ về kỹ thuật của Trung tâm Phát triển và Hội nhập cùng công ty Công bằng xanh, sau quá trình thanh tra vào tháng 01/2016, đến tháng 03 năm 2016, HTX đã nhận được chứng nhận Fairtrade. Hiện HTX có 47 xã viên: 50% là hộ dân tộc thiểu số; diện tích canh tác cà phê trung bình của mỗi hộ 1,5 ha.

Từ năm 2015, thông qua một số hoạt động tập huấn hỗ trợ bởi dự án, HTX đã chú ý đến công tác nâng cao chất lượng cà phê thông qua việc sản xuất cà phê theo các tiêu chuẩn quốc tế, đặc biệt là tiêu chuẩn Fairtrade, đồng thời qua những kiến thức thu được qua các lớp tập huấn, bà con cũng dần chú tâm đến các thực hành canh tác cà phê để thích ứng điều kiện canh tác ngày càng khắc nghiệt tại Tây Nguyên: Thiếu nước vào mùa khô, suy giảm chất lượng đất.

Một trong những thực hành được bà con quan tâm là hoạt động xử lý vỏ cà phê bằng men vi sinh dùng làm phân hữu cơ để thay thế phân hóa học.

Trung bình mỗi xã viên thu hoạch 6 tấn cà phê nhân/1,5 ha, với khoảng 2 tấn vỏ trấu cà phê thu được. Với công nghệ ủ men vi sinh, bà con thực hiện thực hiện từ tháng 1 đến tháng 3 hàng năm, các hộ tiến hành ủ phân thì khoảng 2,5 tháng sau có thể sử dụng bón phân cho cà phê vào mùa mưa. Áp dụng hình thức xử lý phân bón cà phê như trên, các hộ có thể thay thế được khoảng **30% chi phí mua phân hóa học**, tương đương **10 triệu** chi phí mua phân bón hoá học/hộ. Mô hình này được toàn bộ xã viên của HTX áp dụng, và đa số các hộ trong vùng đều áp dụng mô hình này trong canh tác cà phê, vì vừa giúp tiết kiệm chi phí, tận dụng được nguồn phụ phẩm từ vỏ cà phê, vừa giảm thiểu sử dụng phân hoá học, cải thiện chất lượng đất trồng, giúp bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu.

Trong vụ khô hạn 2016, bà con cũng bị ảnh hưởng ít nhiều, nhưng nói chung ít bị ảnh hưởng hơn những vùng khác, do chất lượng đất được cải thiện trong vùng không có hiện tượng cây cà phê bị chết, và dự tính năng suất chỉ bị thiệt hại **10-15%** so với trung bình sụt giảm năng suất tại tỉnh Đắk Lắk hơn 30%.

Có nhiều hoạt động canh tác cà phê bền vững góp phần thích ứng với biến đổi khí hậu, trong đó xử lý vỏ cà phê thành phân hữu cơ vi sinh là một giải pháp gián tiếp, tạo ra một số lợi ích về kinh tế và môi trường.

Ảnh: Tiến sỹ Phạm Công Trí - Viện Khoa học kỹ thuật Nông Lâm Nghiệp Tây Nguyên đang hướng dẫn bà con ủ phân hữu cơ vi sinh từ vỏ cà phê, tháng 11/2016.

Bác Nguyễn Bông – người nông dân gắn bó với cây cà phê

Bác Nguyễn Bông là một nông dân trồng cà phê lâu năm tại thôn Cầu Đất, xã Xuân Trường, thành phố Đà Lạt, Lâm Đồng. Diện tích canh tác của gia đình bác Bông hiện là 2 hecta. Trồng cà phê đã mấy chục năm nay, nhưng đến năm 2015 bác mới được biết đến khái niệm Hợp tác xã (HTX) Thương mại công bằng (TMCB) và cũng trong năm này, bác là một trong những nông dân đầu tiên tham gia vào HTX Sản xuất - Thương mại - Dịch vụ cà phê và nông sản TMCB Cầu Đất.

Tuổi đã cao nhưng bác có nhận thức khá tốt về các tiêu chuẩn của Thương mại công bằng cũng như các yêu cầu cụ thể về kỹ thuật... Trao đổi với chúng tôi, từ người nông dân hiền hậu ánh lên sự nhiệt tình và niềm tin vào con đường đã chọn. Trước khi tham gia HTX, người nông dân sản xuất, kinh doanh cá thể gặp rất nhiều khó khăn, trong đó nổi bật nhất và luôn được nhắc đến là sự bấp bênh trong giá cả khi bán cà phê *“Khi bán tươi nông dân cũng gặp nhiều khó khăn lắm cô. Hái tươi mà cho chín đang hoàng là giá khác, mà chín mà đôi lúc cũng có lộn ít xanh, hoặc chúng tôi đi cái vườn xa quá hái mà chưa chở về kịp để về úng thì lại hạ giá tiếp... Giá cả thì cứ theo giá cả của thị trường thôi cô. Có công ty đưa về rồi thương lái ảnh cứ bán là bao nhiêu, rồi ảnh kêu mình bao nhiêu thì mình cũng chịu vậy thôi.”*

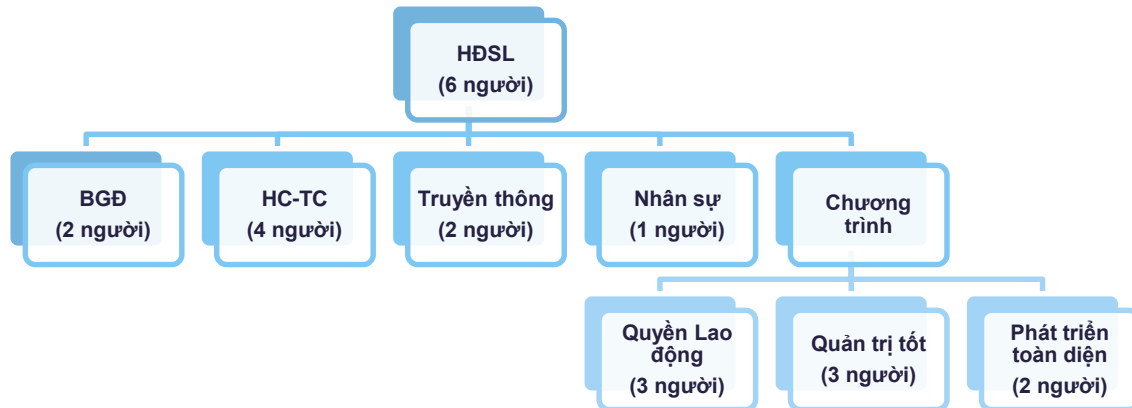
Trong quy trình canh tác, gia đình bác không dùng phân hoá học để bón cho cà phê, sau khi hái tươi cũng phải phơi khô trong vòng đạt tiêu chuẩn. Vì quy trình thu hoạch cà phê nghiêm ngặt theo tiêu chuẩn TMCB, gia đình bác cũng phải thuê nhiều nhân công hơn trong mùa thu hoạch. Trước, chỉ cần thuê 10 công cho để thu hoạch 1 tấn cà phê tươi thì nay cần 17 công. Bác vẫn mong muốn được tiếp tục cập nhật, học hỏi những kỹ thuật mới để tăng năng suất, chất lượng cây cà phê. *“Chúng tôi mong rằng khi chúng tôi vào HTX thì HTX có những kỹ thuật đi sát với dân, với xã viên để cây cà phê được phát triển mạnh, năng suất cao”.*

Để bù lại công lao đó, cà phê của gia đình bác cũng bán được giá hơn khi vào kênh TMCB. Bác bán vào HTX được khoảng 30-40 sản lượng của gia đình, với giá **11,000 - 12,000 VNĐ/ kg**, trong khi giá mua tươi ở ngoài chỉ khoảng 9,000 VNĐ/kg. Còn đối với cà phê khô, với chất lượng vượt trội do quá trình sơ chế kỹ lưỡng so với hàng trôi nổi ở ngoài, giá cà phê bán vào kênh TMCB có thể lên đến **160% so với giá thị trường** (năm 2015, giá cà phê khô bán vào HTX Cầu Đất là 80,000 VNĐ, còn giá ngoài chỉ 50,000 VNĐ). Những kết quả bước đầu này đem lại niềm vui cho nhiều hộ nông dân, những người tiên phong tham gia vào HTX TMCB, một mô hình còn rất mới tại xã Xuân Trường. Những kết quả này cũng bù lại công chăm sóc, tưới hái của những người nông dân, để họ có thể tiếp tục tin tưởng vào những kỹ thuật nhận được qua tập huấn, đem lại những giá trị tốt nhất cho người tiêu dùng.

IV. CÁC HOẠT ĐỘNG PHÁT TRIỂN TỔ CHỨC CỦA CDI NĂM 2016

1. Nhân sự

Nhân sự CDI 2016 được duy trì ổn định đến hết tháng 4/2016 theo sơ đồ sau. Tổng số cán bộ duy trì ở mức 13-17 người.

Từ tháng 5-6/2016, nhiều cán bộ hết thời hạn HĐLĐ/ chấm dứt HĐLĐ, hoặc nghỉ sinh... nên cần tuyển bổ sung một số vị trí. Việc tuyển dụng các vị trí này gặp nhiều khó khăn do yêu cầu về số năm kinh nghiệm, trình độ chuyên môn cao.

2. Phát triển tổ chức

Đào tạo và phát triển nguồn nhân lực có chất lượng là một trong những trọng tâm trong chính sách nhân sự của CDI. Trong năm 2016, cán bộ CDI đã được tham gia một số hoạt động nâng cao năng lực, xây dựng tinh thần đồng đội và làm việc nhóm, các buổi nói chuyện chuyên đề, tập huấn, hội thảo và staff retreat.

- **Các buổi nói chuyện chuyên đề** đã được tổ chức định kỳ mỗi 2 tháng 1 lần. Nội dung của mỗi buổi được xác định theo nhu cầu của cán bộ tổ chức, cập nhật theo những thay đổi trong bối cảnh kinh tế-xã hội-chính trị của Việt Nam, trong khu vực và trên thế giới, đặc biệt là những vấn đề trực tiếp ảnh hưởng tới các chủ đề hoạt động của CDI như (1) Nghèo đa chiều; (2) Lập kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội; (3) TPP; (4) FTA; (5) Quyền con người,...
- Ngày 26/07/2016, cán bộ CDI đã tham gia khoá tập huấn **“Xây dựng tinh thần làm việc hiệu quả”** tại Ninh Bình. Khoá tập huấn đã đem lại nhiều bài học bổ ích và thú vị để cán bộ Trung tâm tiếp tục phát huy và nâng cao tinh thần làm việc, cống hiến nhiều hơn để hướng tới mục tiêu chung: Là một tổ chức xã hội dân sự có năng lực và uy tín hướng tới sự phát triển công bằng, bền vững và chia sẻ sự thịnh vượng chung thông qua hoạt động thúc đẩy và đảm bảo quyền của các nhóm yếu thế
- Một khóa **tập huấn về viết tóm tắt chính sách (Policy Brief)** được tổ chức trong hai ngày 28-29/12/2016. Sau khóa học, các cán bộ tham dự đã nắm được quy trình viết báo cáo nghiên cứu chính sách; được trang bị các kỹ năng, phương pháp có liên quan như: sử dụng số liệu, đồ họa, cách viết một đoạn văn tốt, cách sử dụng câu trích dẫn nguyên văn, cách viết câu chuyện điển hình, cách thiết kế trình bày một báo cáo nghiên cứu, cách viết báo cáo tóm tắt chính sách...